

na Slovensku mohli byť použiti pro práci a partyzánské hnutí v českých zemích.

5. Slovenské vedení vydělí několik soudruhů pro organizování spojení s českými zeměmi a vybaví je všemi potřebnými prostředky.

6. Vedení KSČ se postará o brzké vydání „krátkého kursu dějin VKP/b“ v slovenském jazyku, jakož i některých jiných publikací. Časopis „Čsl. listy“ bude pravidelně dopravován na Slovensko v počtu několika set exemplářů každého čísla.

7. ÚV KSČ pošle v nejbližší době svého představitele na Slovensko. Jeho úkolem bude spolupracovat se slovenským vedením a být jemu nápomocen a za pomoci slovenského vedení navázat spojení se stranou v českých zemích. Slovenské vedení se postará o jeho přijetí a zajištění a poskytne mu všestrannou pomoc k provedení jeho úkolu.

AÚD KSČ. Praha. C 4, 219/724—725. Fotokópia strojopisného záznamu. — „Příspevky k dějinám KSČ“, 1964/1, s. 78—79.

148

1944, august 23. Banská Bystrica. — Obežník veliteľstva pozemného vojska vojenským a politickým orgánom slovenského štábu s pokynmi na zriadenie vojenských asistenčných oddielov proti partizánom.

Tajné.

Podľa rozdeľovníka.

V poslednom čase nadobúda činnosť záškodníkov povážlivých rozmerov, ktoré ohrožujú našu štátnu samostatnosť tým, že keď týmto lotrom nebudeme vedieť sami čeliť, postarajú sa o to cudzie mocnosti a pre nás zostane potom len: stratená samostatnosť, hanba, výsmech a prenasledovanie.

Ani žandári, ani civilné úrady, ale v prvom rade vojsko je povinné zakročovať tam, kde sa objavia záškodníci a našou povinnosťou je: týchto krátkou cestou a bez milosti potierať a ničiť, aby sme takto chránili náš štátny majetok a životy našich občanov.

Dnes záškodníci chcú svojím vystupovaním pred civilným obyvateľstvom predstavovať sa len ako akísi národní bojovníci a pod., avšak v skutočnosti číhajú na vhodnú príležitosť, aby po rozleptaní dôvery občanov voči štátu a jeho úradom mohli skočiť ako hyeny na bezbranných obyvateľov, týchto okradnúť a ozbíjať o celý majetok, ktorý si statočne nadobudli a ich samých zákerným spôsobom vraždiť.

Na Slovensku si musí robiť a udržať poriadok len Slovák a žiaden cudzinec a tobôž nie lupiči a vrahovia.

Preto na základe rozkazu MNO čís. 75.045 Dôv./kab. 1944 rozširujem svoje doterajšie opatrenia obsiahnuté jednak v poplachových smerniciach — viď čís. 28 075, 28 236, 28 337, 28 179 Taj./3. oddel., 10 521 Dôv./3. oddel. 1944 a jednak „Bezpečnostné opatrenie proti záškodníkom“ — viď čís. 51.379 Dôv./3. oddel. 1944 (*tieto platia už teraz pre všetky jednotky zázemných vojsk bez rozdielu*) takto:

1. Doterajšie pochodové jednotky pechoty, delostrelectva, ako i roty inštruktorov nováčkov stávajú sa súčasne asistenčnými oddielmi. Ako doteraz, čo som už dávnejšie nariadil, nosia so sebou potrebné strelivo (I. sled) a zbrane tak, že hneď z cvičenia môžu odísť na patričné ohrozené miesto a tam so zbraňou v ruke zakročiť (proviant v prípade potreby prisunúť dodatočne — ale konzervy pre prvú po-

trebu nosiť so sebou taktiež ako strelivo). Delostrelectvo postaví zo svojho mužstva jednotky i pre peší boj, aby mohlo byť použité i ako pechota.

U leteckých formácií organizuje sa obdobne obrana kasáreň, letísk z mužstva súceho poruke, ako je to u pozemných zbraní, viď moje nariadenie spomenuté na prvej strane v 5. odseku. Ak tieto nariadenia nemáte, opíšte si ich u najbližších útvarov pechoty, delostrelectva, posádkových veliteľstiev, PS atď.

Keď je poplach, mužstvo sa z letísk nerozuteká do rolí, ale riadne ozbrojené (i piloti, ktorí práve cvičia na letisku) pod vedením patričných veliteľov odpočodujú stranou od letísk, kasáreň, po prípade utiahne sa do úkrytov so zbraňou a strelivom poruke, aby mohlo ihneď zasiahnuť, keby nastal zoskok nepriateľa z lietadiel, alebo podobný prepad kasáreň a letísk, kým dôjde posila pozemného vojska z najbližšieho okolia a pod. Toto platí tiež pre akýkoľvek iný prepad let. voj. objektov záškodníkmi a pod., či vo dne, alebo v noci.

Nariadujem preto aj u letectva s okamžitou platnosťou postavenie peších rôt (čiat) a ich vyzbrojenie tak, aby mohli bojovať i pešky. Toto platí nielen pre letiská, kasárne mužstva, ale i pre padákových strelcov, pilotné školy a sklady.

2. Všetko musí byť organizované v úderné celky (skupiny) i keby sa jednalo o dajaký samostatný sklad pozostávajúci hoci len z 8—10 pracovníkov. Všade musí byť vidieť *organizované celky*.

Spod takejto povinnosti nevynímam ani zál. dôst. školy pechoty, delostrelectva, letectva, po prípade školu pre účtovných poddôstojníkov, voj. pechotnú školu a pod.

Kedykoľvek nariadim ktorejkoľvek jednotke, škole, kurzu a pod. previesť dajaký úkon so zbraňou v ruke, musí byť táto bleskurýchle k zásahu a odchodu pripravená s energickým veliteľom v čele. Výhovorky neprijímam a proti neschopným veliteľom zakročím. Napríklad: Nariadim leteckej škole, alebo kurzu účtovných poddôstojníkov zlikvidovať niekde dajakých záškodníkov, musia byť okamžite pripravení s patričnými zbraňami a strelivom (viď ad 1), nasadnú na autá pristavené VZV a pod. a odídu na určené miesto. To je stála pohotovosť, inú neuznávam.

I o spôsob stravovania musí byť postarané. Preto každý veliteľ musí už teraz vedieť, čo berie pre stravovanie a prípravu stravy so sebou.

3. Čo sa týka bezpečnostných opatrení za poplachu, alebo na cvičeniach (prácah) platia moje rozkazy spomenuté na prvej strane pre všetky jednotky, ktoré nosia vojenskú rovnošatu, či sa už jedná o jednotky VBU, alebo PSb, ktoré ináč podliehajú výhradne MNO.

4. Doterajší služobný predpis G-X-1 o vojenských asistenciách dáva jasný podklad pre spoluprácu vojenskej správy s civilnými a verejnými úradmi.

K súčinnosti pri udržovaní poriadku a bezpečnosti osôb, ako aj majetku, ak nepostačuje zásah príslušných činiteľov, ktorých môžu verejnú úradu použiť (polícia, žandárstvo a pod.), môže byť vojenská správa požiadaná o poskytnutie ozbrojených vojenských asistencií. Dožadovať sa ozbrojených vojenských asistencií môžu: Ministerstvo vnútra, Župné úrady, Okresné úrady, Policajné úrady, Trestné a exekučné sudy, Štátne zastupiteľstvá, Správy štátnych trestníc a justičných výchovien atď., ako aj žandárski dôstojníci, keď sú veliteľmi sústredených žandárskych oddielov, veliteľia žandárskych staníc a každý žandár na zaistenie svojich služobných úkonov a správcovia oddelení finančnej stráže. Spôsoby vyžadovania vojenskej asistencie, ako aj iné modality stanoví horeuvedený predpis. K tomu podotýkam, že nebezpečie záškodníctva je pre každého rovnaké a z toho vyplýva i povinnosť bezodkladu zasiahnuť všade a vždy, kde to položenie vyžaduje. Neochota a byrokratizmus tu nesmie mať nijakého miesta. Kompetentné otázky treba nechať na dodatočné vyjasnenie, tieto nesmú byť prekážkou pre okamžitú činnosť a potrebu.

Keď niektorý župan, okresný náčelník, v páde naliehavosti i iný z horespomenutých orgánov požiada niektorého veliteľa posádky o asistenciu, posádkový veliteľ musí okamžite vyhovieť žiadosti a dať k dispozícii asistenciu v sile podľa vlastnej možnosti a danej potreby, a to v prvej rade z jednotiek pechoty, keď by tieto neboli, alebo nestačili: od delostrelectva a keby ani týchto nebolo práve z da-

jakých príčin poruke, tak od hociktorej jednotky, o ktorých je reč v tomto prípise (viď bod ad 2).

Veliteľ posádky, ako i požadujúci verejnoprávny orgán hlásia telefonicky požiadavok o poskytnutie voj. asistencie ihneď osobne veliteľovi VZV (gen. Turancovi) do 31. augusta t. r.: Banská Bystrica, od 1. septembra t. r.: Trenčín. Keď tento nie je prítomný: jeho zástupcovi, ktorý je povinný po príchode veliteľa mu toto okamžite hlásiť. Keď zo strany dožadujúceho sa verejnoprávneho orgánu nie je dodržaný správny postup, zodpovedá si za to sám, ak asistencia včas nedôjde na ohrozené miesto. Nie zprav. orgány — na ktoré sa títo obracali v podobných veciach — ale *velitelia* rozhodujú.

Kde niet dostatok dopravných prostriedkov na okamžitý prevoz asistencie, bude to starostou VZV, aby v páde potreby takéto včas dodalo.

Tieto dopravné prostriedky nesmú byť za žiadnych okolností použité pre iné účely.

Keď však prisunutie potrebných dopravných prostriedkov z inej posádky nebude možné včas a v dostatočnom množstve previesť (nebezpečie z oneskorenia), *zrek-víruje príslušný veliteľ posádky (posádkovej správy) v dohovore a v súčinnosti s orgánom verejnej správy dožadujúcim sa asistencie* toľko civilných áut, koľko ich bude na presun asistenčnej jednotky (a zásob) potrebných.

Majitelia áut sú povinní dať bez odporu tak autá, ako aj vodičov a APH i h n e ď k dispozícii (Dohoda min. vnútra s min. národnej obrany v prítomnosti dvoch županov dňa 21. augusta 1944 v Trenčíne). To isté platí aj o štátnych autách.

5. Organizácia:

Každá jednotka pripravená na podklade tohoto rozkazu na presun nech je vyzbrojená len puškami, ľahkými gulometmi a automatickými pištoľami (niektoré jednotky ich v krátkom čase obdržia).

Ťažké zbrane (ŤG, MIN, KPÚV, delá) odošlite, len keď to bude výslovne nariadené (preto osoby od týchto zbraní nech sú pohotové v prvom rade k zásahu ako pešiaci).

Jednotky organizujte v družstvá (à 10 mužov), v čaty (à 2—4 družstvá), v roty (à 2—4 čaty, t. j. podľa toho, koľko ich je kde k dispozícii), v prápory (à 2—4 roty).

Munícia: a) u muža (I. sled):

— na pušku	35 ostrých nábojov,
— na LG	600 ostrých nábojov,
— na ŤG	1500 ostrých nábojov,
— na ťažkú zbraň	30 ostrých rán,

b) II. sled (na aute, voze): vo výmere ako ad a).

Proviant:

Pokiaľ nebude inak nariadené: každá jednotka vezme so sebou proviant na 3 dni (okrem dňa, keď nastúpi presun). Pre každú stotninu majte pripravenú tiež prevoznú kuchyňu a potrebný počet varníc, pre jednotky menšie ako stotnina pripravte len primeraný počet varníc.

Zdrav. materiál:

Každý muž nech má u seba vreckový obväz, každá stotnina zdrav. poddôstojníka a 4 nosičov ranených (2 nosítka) a každý prápor lekára s práp. obväziskom.

6. Rôzne:

a) Materiál (munícia, proviant, prov. výstroj, obväzový materiál a pod.) musí byť predom pripravený, aby jeho zaobstarávanie v páde potreby nezdržovalo odsun asistenčných jednotiek z príslušnej posádky.

b) Všetci velitelia posádok a posádkových správ predložia na VPV-3. oddel. do 28. t. m. hlásenie, v ktorom uvedú: silu asistenčných jednotiek, kto (ktorá jednotka, úrad, ústav, škola) ich stavia a výzbroj podľa tohoto vzoru:

Posádka	Jednotka (úrad, ústav)	Sila asistenčnej jednotky					Výzbroj		Po- znám- ka
		dôst.	rtm.	ašp.	podd. z pov.	muž.	pušky	LG	

U jednotiek, ktoré *môžu* vyzbrojiť asistenčné oddiely tiež ťažkými zbraňami, uveďte túto skutočnosť do „poznámky“.

Do asist. jednotky pojmite všetko mužstvo, ktoré nie je bezpodmienečne potrebné pre vnútorný chod služby: t. j. strážna služba (doma ponechať len dve smeny), dozorná služba, kanc. personál a pod., ktorí ovšem sú tiež *vo zbrani pre potrebu posádky, ktorá nesmie utrieť ujmu na bezpečnosti* po odchode tej, alebo onej asistenčnej jednotky.

c) Dodržiavanie týchto rozkazov budem často kontrolovať a previnilcov budem čo najprísnejšie stíhať (za ich nedodržiavanie).

7. Na základe čís. 75.045 Dôv./kab. 1944 odstavec 2 má veliteľ BU organizovať protizáškodnícku činnosť. Vojsko podliehajúce VZV je pripravené, ako je vyššie uvedené, a na požiadanie dám okamžite poruke síce sily k dispozícii, žiadam len tesnú spoluprácu s nami a o všetkom nás vždy informovať.

8. Čo sa týka stráženia žel. objektov, vydal som už pod čís. 51.989 Dôv. 2—3. oddel. 1944 svoje prísne opatrenie a určil som pre tento účel takzvaného dozorného orgánu vybaveného obsiahlou právomocou, aby mohol hneď na tvári miesta zakročiť. Posádkoví velitelia tu musia žiadostiam doz. orgánu, ktorý má odo mňa písomné poverenie, *ihneď vyhovieť* (napríklad: zosíliť stráž a podobne).

9. Všetkých pánov županov, okresných náčelníkov a HVŽ žiadam, aby obsah tohoto rozkazu udržali v tajnosti pred podriadenými orgánmi a v jeho intenciách aby nariadili len to, čo uznajú v rámci vlastnej kompetencie za potrebné. [...] ¹

Veliteľ pozemného vojska:
gen. II. tr. Jozef Turanec

OA B. Bystrica, pob. v Brezne. OÚ Brezno nad Hronom, D 1 — 573/1944. Originál. Cyklostyl.

¹ Vynechaný obsahly zoznam vojenských a politických úradov a inštitúcií, ktorým sa dával obežník na vedomie.